

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

24. listopada 2013. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Restrukturiranje i likvidacija kreditnih institucija – Direktiva 2001/24/EZ – Članci 3., 9. i 32. – Akt nacionalnog zakonodavca koji mjerama restrukturiranja daje učinke postupka likvidacije – Zakonodavna odredba kojom se zabranjuju ili obustavljaju svi sudski postupci protiv kreditne institucije nakon stupanja na snagu moratorija“

U predmetu C-85/12,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Cour de cassation (Francuska), odlukom od 14. veljače 2012., koju je Sud zaprimio 20. veljače 2012., u postupku

LBI hf, prije Landsbanki Islands hf,

protiv

Kepler Capital Markets SA,

Frédérica Girauxa,

SUD (peto vijeće)

u sastavu: T. von Danwitz (izvjestitelj), predsjednik vijeća, E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby i C. Vajda, suci,
nezavisni odvjetnik: P. Cruz Villalón,

tajnik: V. Tourrès, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 7. ožujka 2013.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za LBI hf, S. Le Damany, T. Brun, J. E. Bunetel i J. Wohl, *avocats*,
- za F. Girauxa, P. Jupile Boisverd i G. Brasier Porterie, *avocats*,
- za francusku vladu, G. de Bergues i F. Fize kao i N. Rouam, u svojstvu agenata,
- za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes, u svojstvu agenta,
- za islandsku vladu, Þ. Hjatested, V. Benediktsdóttir i J. Bjarnadóttir, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, F. Dintilhac, A. Nijenhuis i E. Traversa, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: francuski

— za Nadzorno tijelo EFTA-e, X. Lewis i M. Moustakali, u svojstvu agenata,
saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 30. svibnja 2013.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Direktive 2001/24/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. travnja 2001. o restrukturiranju i likvidaciji kreditnih institucija (SL L 125, str. 15.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 8., str. 14.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između LBI hf, prije Landsbanki Islands hf (u daljnjem tekstu: LBI), islandske kreditne institucije, te Kepler Capital Marketa SA i F. Girauxa, zbog dvaju privremenih oduzimanja imovine LBI-ja koja su na zahtjev F. Girauxa provedena u Francuskoj dok je za LBI vrijedio „moratorij” na plaćanje u Islandu.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodne izjave 6., 7., 16., 20. i 30. Direktive 2001/24 određuju:

„(6) Upravna ili pravosudna tijela matične države članice moraju imati isključivu ovlast odlučivati o mjerama restrukturiranja i njihovom provođenju koje su određene važećim zakonima i praksom dotične države članice. Zbog teškoća oko usklađivanja zakonodavstva i prakse u državama članicama, potrebno je da države članice međusobno priznaju mjere koje je svaka od njih poduzela kao bi se ponovno uspostavio održivi rad kreditnih institucija kojima su izdale odobrenje za rad.

(7) Nužno je jamstvo da će mjere restrukturiranja koje donesu upravna ili pravosudna tijela matične države članice, kao i mjere koje donesu osobe ili tijela imenovane od strane tih tijela s ciljem upravljanja tim mjerama restrukturiranja, uključujući i mjere koje dozvoljavaju mogućnost obustave plaćanja, obustave mjera izvršavanja, ili smanjenje potraživanja, te svaku drugu mjeru koja bi mogla utjecati na postojeća prava trećih strana, biti učinkovite u svim državama članicama.

[...]

(16) Jednako postupanje prema vjerovnicima zahtijeva da kreditna institucija bude likvidirana u skladu s načelima jedinstva i univerzalnosti, što zahtijeva da upravna ili pravosudna tijela matične države članice imaju isključivu nadležnost i da njihove odluke budu priznate u svim ostalim državama članicama te da u njima mogu bez ikakvih formalnosti proizvesti iste učinke koje im pripisuje pravo matične države članice, osim ako ovom Direktivom nije predviđeno drukčije.

[...]

(20) Pružanje informacija poznatim vjerovnicima na pojedinačnoj osnovi jednako je neophodno kao i njihovo javno objavljivanje kako bi se, prema potrebi, vjerovnicima omogućilo da prijave svoja potraživanja ili podnesu svoje primjedbe vezano uz njihova potraživanja unutar zadanih rokova. To se treba odvijati bez diskriminacije vjerovnika s domicilom u državi članici koja nije matična

država članica, ili diskriminacije na temelju boravišta ili prirode potraživanja. Vjerovnike je potrebno na odgovarajući način redovito informirati tijekom cijelog trajanja likvidacijskog postupka.

[...]

- (30) Učinci mjera restrukturiranja ili likvidacijskog postupka na sudski postupak koji je u tijeku uređeni su pravom države članice u kojoj je u tijeku sudski postupak, kao izuzeće od primjene *lex concursus*. Učinci tih mjera i postupaka na pojedinačne zahtjeve izvršenj[a] koji proizlaze iz takvih postupaka uređeni su pravom matične države članice, u skladu s općim pravilom koje određuje ova Direktiva.”

- 4 Članak 2. Direktive 2001/24 glasi kako slijedi:

„Za potrebe ove Direktive:

[...]

- ‚mjere restrukturiranja’ znači one mjere čija je svrha očuvati ili obnoviti financijsko stanje neke kreditne institucije, a mogle bi utjecati na ranije stečena prava trećih strana, uključujući i mjere koje obuhvaćaju mogućnost privremene obustave plaćanja, privremene obustave mjera izvršenja ili smanjenje potraživanja,

[...]

- ‚postupak likvidacije’ znači ukupne postupke pokrenute i nadzirane od strane upravnih ili pravosudnih tijela države članice s ciljem unovčenja imovine pod nadzorom tih tijela, uključujući i slučajeve u kojima je postupak priveden kraju nagodbom ili nekom drugom sličnom mjerom,

[...]”

- 5 Članak 3. te direktive, naslovljen „Donošenje mjera restrukturiranja - mjerodavno pravo”, određuje:

„1. Upravna ili pravosudna tijela matične države članice jedina su ovlaštena odlučivati o provedbi jedne ili više mjera restrukturiranja u nekoj kreditnoj instituciji, uključujući i podružnice osnovane u drugim državama članicama.

2. Mjere restrukturiranja primjenjuju se u skladu sa zakonima, drugim propisima i postupcima koje se primjenjuju u matičnoj državi članici, osim ako je drukčije uređeno ovom Direktivom.

Mjere su u potpunosti učinkovite u skladu s pravom dotične države članice na cijelom području [Unije] bez dodatnih formalnosti, a odnose se također i na treće strane u drugim državama članicama, čak i kada propisi države članice domaćina, koja se na njih primjenjuju, ne predviđaju takve mjere, ili je njihova provedba podložna uvjetima koji nisu ispunjeni.

Mjere restrukturiranja proizvode učinke na cijelom području [Unije] kad i u državi članici u kojoj su donesene.”

- 6 Pod naslovom „Pokretanje postupka likvidacije - informacije koje se priopćuju drugim nadležnim tijelima”, članak 9. stavak 1. te direktive određuje:

„Upravna ili pravosudna tijela matične države članice nadležna za likvidaciju jedina su ovlaštena odlučivati o pokretanju likvidacijskog postupka koji se odnosi na kreditne institucije, uključujući i podružnice osnovane u drugim državama članicama.

Odluka o pokretanju postupka likvidacije koju su donijele upravna ili pravosudna tijela matične države članice priznaje se, bez dodatnih formalnosti, na državnom području svih drugih država članica i u njima proizvodi učinke kada i u državi članici u kojoj je postupak pokrenut.

7 U skladu s člankom 10. Direktive 2001/24 naslovljenim „Mjerodavno pravo”:

„1. Kreditna institucija likvidira se u skladu s pravom, propisima i postupkom mjerodavnim u njezinoj matičnoj državi članici, ako ova Direktiva ne predviđa drukčije.

2. Pravo matične države članice posebno određuje:

[...]

(e) učinke postupka likvidacije na postupke koje su pokrenuli pojedini vjerovnici, s izuzetkom postupaka u tijeku kako predviđa članak 32.;

[...]

(l) pravila koja se odnose na ništavost, poboynost ili neizvršivost pravnih akata koji negativno utječu na vjerovnike[.]”

8 U skladu s člankom 32. te direktive, „[u]činci mjera restrukturiranja ili postupka likvidacije na neki sudski postupak u tijeku u vezi s imovinom ili pravom kojeg je lišena kreditna institucija podliježu isključivo pravu države članice u kojoj je u tijeku neriješeni sudski postupak”.

9 Direktiva 2001/24 unesena je u Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru od 2. svibnja 1992. (SL 1994., L 1, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 106., str. 4.) na temelju Odluke Zajedničkog odbora EGP-a br. 167/2002 od 6. prosinca 2002. o izmjeni Priloga IX. (Financijske usluge) Sporazumu o EGP-u (SL 2003., L 38, str. 28.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 96., str. 193.).

Islandsko pravo

10 Članak 138. Stečajnog zakona br. 21/1991 od 26. ožujka 1991. (u daljnjem tekstu: Stečajni zakon), sadržan u poglavlju XX. tog zakona o poništenju radnji koje poduzme stečajni dužnik, određuje:

„Kada sud proglasi stečaj, privremeno oduzimanje imovine stečajnog dužnika automatski se treba poništiti, pod uvjetom da je predmetna imovina dio stečajne mase. Isto se pravilo primjenjuje u slučaju ovrha kojima se zasniva založno pravo na imovini stečajnog dužnika unutar šest mjeseci prije datuma proglašenja stečaja, pod uvjetom da je predmetna imovina dio stečajne mase.

[...]”

11 Zakon br. 161/2002 o financijskim institucijama od 20. prosinca 2002. (u daljnjem tekstu: Zakon br. 161/2002 o financijskim institucijama) u svojem poglavlju XII. sadržava pravila o financijskom restrukturiranju, likvidaciji te spajanju i pripajanju financijskih institucija.

12 Odredbe poglavlja XII. Zakona br. 161/2002 o financijskim institucijama izmijenjene su više puta u kontekstu međunarodne bankarske i financijske krize koja je zahvatila Republiku Island tijekom 2008. Tako je njegov članak 98. izmijenjen Zakonom br. 129/2008 od 13. studenoga 2008. (u daljnjem tekstu: Zakon br. 129/2008) na način da se financijskim institucijama u poteškoćama dopušta

proglašenje „moratorija” kojim ih se, među ostalim, od stupanja na snagu ove mjere, štiti od svakog sudskog postupka i nalaže obustava tekućih sudskih postupaka tijekom cijelog razdoblja „moratorija”, osim ako zakonom nije predviđeno drukčije ili ako je počinjeno kazneno djelo.

- 13 Sustav primjenjiv na financijske institucije za koje je proglašen „moratorij”, predviđen Zakonom br. 161/2002 o financijskim institucijama, kako je izmijenjen Zakonom br. 129/2008, izmijenjen je Zakonom br. 44/2009. od 15. travnja 2009. S jedne su strane stavljene izvan snage odredbe članka 98. Zakona br. 161/2002 o financijskim institucijama kojima se zabranjivalo pokretanje sudskih postupaka i obustavljalo postupke u tijeku protiv financijskih institucija za koje je proglašen „moratorij”. S druge strane, Zakon br. 44/2009 kojim je uveden niz prijelaznih odredbi, među kojima točka II., koja se odnosi na financijske institucije pod „moratorijem”, glasi kako slijedi:

„Sljedeća posebna pravila primjenjivat će se na financijske institucije za koje je proglašen moratorij na dug u trenutku stupanja na snagu [Zakona br. 44/2009].

1. Odobreni moratorij traje unatoč stupanju na snagu tog zakona i moći će se produžiti u skladu s pravilima predviđenim u drugom stavku članka 10. [Zakona br. 44/2009].
 2. U pogledu moratorija, odredbe prvog stavka članka 101. te članaka 102., 103. i 103.a [poglavlja XII. Zakona br. 161/2002 o financijskim institucijama] primjenjuju se kao da je nad institucijom pokrenuta likvidacija na temelju sudske odluke na datum stupanja na snagu [Zakona br. 44/2009]; međutim, postupci likvidacije zvat će se ‚odobreni moratorij na dug’ sve dok to odobrenje bude valjano [u skladu s onim što je predviđeno u gornjoj točki 1.]. Istekom ovog odobrenja za instituciju će se automatski, bez posebne odluke suda, smatrati da je predmet likvidacijskih postupaka u skladu s općim pravilima [...]”.
- 14 Zakon br. 132/2010 od 16. studenoga 2010. (u daljnjem tekstu: Zakon br. 132/2010) izmijenio je pak prijelazne odredbe koje su Zakonom br. 44/2009 umetnute u Zakon br. 161/2002 o financijskim institucijama. Prema članku 2. Zakona br. 132/2010 za financijske institucije za koje je proglašen moratorij postupak likvidacije ne pokreće se više automatski po isteku ovog moratorija, nego se likvidacija provodi samo ako se to zatraži od suda prije tog datuma. Taj članak, nadalje, određuje da kada taj sud prihvati zahtjev za provođenje likvidacije, mjere koje su donesene tijekom trajanja moratorija koji je proglašen za financijsku instituciju nakon stupanja na snagu Zakona br. 44/2009 ostaju neizmijenjene.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 15 Na zahtjev F. Girauxa 10. studenoga 2008. provedena su dva privremena oduzimanja imovine nad društvom Kepler Capital Marketsa SA radi osiguranja isplate njegova potraživanja prema LBI-ju.
- 16 LBI je pred tribunal de grande instance de Paris (Visoki sud u Parizu, Francuska) zatražio ukidanje ovih privremenih oduzimanja imovine. Pozivajući se na mjere restrukturiranja i likvidacije donesene protiv Islanda, LBI je smatrao da se te mjere protive zahtjevu njegova vjerovnika, a da su – u skladu sa Zakonom br. 44/2009 i člankom 138. Stečajnog zakona br. 21/1991 – sve mjere prisilne ovrhe provedene nakon 15. svibnja 2008. ništave s retroaktivnim učinkom.
- 17 Kad je riječ o mjerama donesenima na Islandu protiv LBI-ja, iz spisa podnesenog Sudu proizlazi da je na temelju hitnog zakona od 6. listopada 2008. islandsko tijelo za financijski nadzor bilo ovlašteno intervenirati u djelatnosti financijskih institucija. Slijedom toga navedeno je tijelo preuzelo nadzor nad LBI-jom i imenovalo njegovu privremenu upravu, zaduženu za nadzor upravljanja imovinom banke i vođenje njezina poslovanja. Dana 5. prosinca 2008., mjesni sud u Reykjaviku (Island) proglasio je za LBI moratorij u skladu sa Zakonom br. 161/2002 o financijskim institucijama. Taj moratorij, koji je u više navrata bio produljen, priopćen je objavom u *Službenom listu Europske unije* 9. siječnja 2009. (SL

C 4, str. 3.) kao mjera restrukturiranja, i to u skladu s člankom 6. Direktive 2001/24. U priopćenju je bilo navedeno da se tijekom trajanja moratorija protiv LBI-ja ne mogu pokretati sudski postupci. Za druge dvije financijske institucije, to jest Kaupthing Bank hf i Glitnir Bank hf, moratorij je također bio proglašen na istoj pravnoj osnovi i na temelju dviju različitih odluka mjesnog suda u Reykjaviku od 24. studenoga 2008.

- 18 Dana 25. lipnja 2009. tribunal de grande instance de Paris odbio je zahtjev LBI-ja. On je zaključio da prijelazne odredbe Zakona br. 44/2009 ne upućuju na članak 138. Stečajnog zakona br. 21/1991. Nadalje, prema njegovu mišljenju odredbe Zakona br. 44/2009 ne predstavljaju mjere restrukturiranja i likvidacije koje su donijela „upravna ili pravosudna tijela” u smislu Direktive 2001/24.
- 19 Ta je odluka potvrđena presudom cour d’appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu, Francuska) od 4. studenoga 2010. LBI je 14. veljače 2012. pred Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) podnio žalbu protiv navedene presude.
- 20 U tim je okolnostima Cour de cassation odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članke 3. i 9. [Direktive 2001/24] tumačiti na način da se mjere restrukturiranja ili likvidacije financijske institucije, kao što su to one koje proizlaze iz [Zakona br. 44/2009], trebaju smatrati mjerama koje je upravno ili pravosudno tijelo donijelo u smislu tih članaka?
2. Treba li članak 32. [Direktive 2001/24] tumačiti na način da onemogućava da nacionalni propis, kao što je to članak 98. [Zakona br. 161/2002 o financijskim institucijama], kojim se zabranjuju ili obustavljaju svi sudski postupci protiv financijske institucije od stupanja na snagu moratorija, proizvodi učinke na privremene mjere koje je druga država članica donijela prije proglašenja tog moratorija?”

Prethodna pitanja

Prvo pitanje

- 21 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članke 3. i 9. Direktive 2001/24 tumačiti na način da se mjere restrukturiranja ili likvidacije financijske institucije, kao što su to one koje se temelje na prijelaznim odredbama iz točke II. Zakona br. 44/2009, trebaju smatrati mjerama koje je donijelo upravno ili pravosudno tijelo u smislu tih članaka Direktive 2001/24, jer navedene prijelazne odredbe proizvode učinke samo sudskim odlukama u kojima se u odnosu na kreditnu instituciju proglašava moratorij.
- 22 Uvodno valja podsjetiti da se Direktivom 2001/24, kao što proizlazi iz njezine uvodne izjave 6., nastoji postići to da države članice međusobno priznaju mjere koje je svaka od njih poduzela kao bi se ponovno uspostavio održivi rad kreditnih institucija kojima su izdale odobrenje za rad. Ovaj cilj, kao i onaj kojim se jamči jednako postupanje prema vjerovnicima, a koji su utvrđeni u uvodnoj izjavi 16. navedene direktive, zahtijevaju da mjere restrukturiranja i likvidacije koje su donijela tijela matične države članice proizvedu u svim ostalim državama članicama učinke koje im pripisuje pravo te države članice.
- 23 Kao što proizlazi iz spisa podnesenog Sudu, 5. prosinca 2008., mjesni sud u Reykjaviku je proglasio moratorij za LBI na temelju članka 98. Zakona br. 161/2002 o financijskim institucijama, kako je izmijenjen Zakonom br. 129/2008, a kako bi mu se omogućilo da reorganizira svoje financijsko stanje. Vodeći računa o financijskim poteškoćama LBI-ja navedeni je sud proglasio taj moratorij koji je u više

navrata bio produljen sve do 5. prosinca 2010. Nesporno je da je zbog činjenice da je LBI-ju trebao omogućiti reorganizaciju financijskog stanja navedeni moratorij predstavljao mjeru restrukturiranja u smislu članka 2. sedme alineje Direktive 2001/24.

- 24 Prijelazne odredbe iz točke II. Zakona br. 44/2009 izmijenile su pravne učinke ovih moratorija tako što su financijske institucije za koje je proglašen moratorij podvrgnule posebnom sustavu likvidacije, a da se u odnosu na navedene financijske institucije nije provela likvidacija prije isteka navedenog moratorija.
- 25 Na prvo pitanje koje je postavio sud koji je uputio zahtjev treba odgovoriti uzimajući u obzir ove okolnosti.
- 26 U tom pogledu valja podsjetiti da su, s jedne strane, u skladu s člankom 3. stavkom 1. i člankom 9. stavkom 1. Direktive 2001/24, upravna ili pravosudna tijela matične države članice jedina ovlaštena odlučivati o provedbi mjera restrukturiranja kreditne institucije kao i o pokretanju likvidacijskog postupka u odnosu na nju.
- 27 S druge strane, u skladu s člankom 3. stavkom 2. drugim podstavkom i člankom 9. stavkom 1. drugim podstavkom navedene direktive, mjere restrukturiranja kao i odluke o pokretanju postupka likvidacije koje su donijela upravna ili pravosudna tijela matične države članice u svim drugim državama članicama proizvode učinke koje im pripisuje zakonodavstvo te države članice.
- 28 Iz tih odredaba proizlazi da su mjere restrukturiranja i likvidacije koje su donijela upravna ili pravosudna tijela te matične države članice, zajedno s učincima koje im pripisuje pravo te države članice, predmet priznanja na temelju Direktive 2001/24. Nasuprot tomu, zakonodavstvo matične države članice o restrukturiranju i likvidaciji kreditnih institucija može načelno proizvesti učinke u drugim državama članicama samo mjerama koje su donijela upravna i pravosudna tijela te države članice u odnosu na određenu kreditnu instituciju.
- 29 Što se tiče prijelaznih odredaba u točki II. Zakona br. 44/2009, valja istaknuti da su njima izmijenjeni učinci moratorija u pogledu plaćanja koji su bili na snazi u trenutku stupanja na snagu tog zakona. U dijelu o razlozima i ciljevima te zakonodavne intervencije obrazloženje navedenog zakona izričito upućuje na LBI, Kaupthing Bank hf i na Glitnir Bank hf.
- 30 Nadalje, time što je donio navedene prijelazne odredbe, islandski zakonodavac nije naložio likvidaciju kao takvu kreditnih institucija za koje je proglašen moratorij, nego je određene učinke povezane s postupkom likvidacije pripisao moratorijima koji su bili na snazi na konkretan datum.
- 31 U skladu s uvodnom rečenicom prijelaznih odredaba točke II. Zakona br. 44/2009, one se primjenjuju samo na kreditne institucije za koje je proglašen moratorij u trenutku stupanja na snagu tog zakona, tako da u, slučaju nepostojanja sudske odluke o proglašenju ili produljenju moratorija u korist određene kreditne institucije prije tog datuma, navedene prijelazne odredbe ne mogu proizvesti učinke.
- 32 Budući da je primjenjivost navedenih prijelaznih odredaba bila uvjetovana pojedinačnom odlukom o proglašenju ili produljenju moratorija, u skladu s općom strukturom Direktive 2001/24 te zakonske odredbe ne proizvode učinke izravno, već mjerom restrukturiranja koju je pravosudno tijelo donijelo u odnosu na određenu kreditnu instituciju.
- 33 Naposljetku, iz spisa podnesenog Sudu proizlazi da je odlukom mjesnog suda u Reykjaviku dana 22. studenoga 2010. pokrenut postupak likvidacije za LBI.
- 34 U ovim okolnostima valja zaključiti da provođenje likvidacije u odnosu na LBI ne proizlazi iz same primjene prijelaznih odredaba u točki II. Zakona br. 44/2009.

- 35 Učinci ovih prijelaznih odredaba postižu se pojedinačnim mjerama restrukturiranja i likvidacije. U glavnom postupku te pojedinačne mjere su, s jedne strane, odluka mjesnog suda u Reykjaviku od 5. prosinca 2008. o proglašenju moratorija za LBI kao mjere restrukturiranja, te, s druge strane, odluka tog istog suda od 22. studenoga 2010. o pokretanju i provođenju postupka likvidacije za LBI.
- 36 Iz toga proizlazi da ove pojedinačne mjere restrukturiranja i likvidacije mogu, u skladu s člankom 3. stavkom 2. drugim podstavkom i člankom 9. stavkom 1. drugim podstavkom Direktive 2001/24, proizvesti učinke koje im u državama članicama Unije pripisuje islandsko zakonodavstvo.
- 37 Ovaj zaključak ne može dovesti u pitanje argument koji je istaknuo F. Giraux i prema kojem, s obzirom na to da se ne radi o odluci koju je donijelo upravno ili pravosudno tijelo, nego o zakonodavnim odredbama, prijelazne odredbe Zakona br. 44/2009 koje su preoblikovale moratorij proglašen za LBI u postupak likvidacije ne mogu biti predmet tužbe i stoga ne mogu proizvesti učinke u državama članicama Unije na temelju Direktive 2001/24.
- 38 Kao što je istaknuto u točki 27. ove presude, učinke koje u drugim državama članicama Unije mogu proizvesti mjere restrukturiranja i likvidacije koje su donijela upravna ili pravosudna tijela matične države članice određuje se na temelju prava matične države članice u skladu s člankom 3. stavkom 2. drugim podstavkom i člankom 9. stavkom 1. drugim podstavkom Direktive 2001/24. Stoga navedena direktiva ne predstavlja prepreku tomu da ta država članica izmijeni, čak i s retroaktivnim učinkom, pravno uređenje koje se primjenjuje na takve mjere.
- 39 Što se tiče toga mora li postojati mogućnost da prijelazne odredbe Zakona br. 44/2009 budu predmet tužbe kako bi predstavljale mjere koje su donijela upravna ili pravosudna tijela u smislu članka 3. i 9. Direktive 2001/24, valja podsjetiti da navedena direktiva, kao što proizlazi iz njezine uvodne izjave 6., uspostavlja sustav međusobnog priznanja nacionalnih mjera restrukturiranja i likvidacije, a da na tom području ne nastoji uskladiti nacionalno zakonodavstvo.
- 40 U okviru sustava uspostavljenog Direktivom 2001/24 mjere restrukturiranja i likvidacije matične države članice se, kao što to proizlazi iz članka 3. stavka 2. drugog podstavka i članka 9. stavka 1. drugog podstavka te direktive, priznaje „bez dodatnih formalnosti”. Konkretno, navedena direktiva ne uvjetuje priznanje mjera restrukturiranja i likvidacije mogućnošću podnošenja tužbe protiv njih. Isto tako, u skladu s navedenim člankom 3. stavkom 2. drugim podstavkom, država članica domaćin također ne može to priznanje učiniti ovisnim o takvom uvjetu koji bi eventualno bio predviđen njezinim nacionalnim propisom.
- 41 Naposljetku, iako načelo jednakog postupanja prema vjerovnicima, u pogledu mogućnosti koje su im dostupne za pokretanje postupka, a kao što je određeno u uvodnoj izjavi 12. Direktive 2001/24, obvezuje tijela matične države članice da vjerovnicima drugih država članica zajamči jednako postupanje u odnosu na vjerovnike te matične države članice, iz toga se ne može izvesti zaključak da samo mjere restrukturiranja i likvidacije u odnosu na koje se na temelju nacionalnog prava može pokrenuti postupak mogu biti predmet priznanja na temelju članka 3. stavka 2. drugog podstavka i članka 9. stavka 1. drugog podstavka Direktive 2001/24.
- 42 S obzirom na prethodno navedeno, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članke 3. i 9. Direktive 2001/24 treba tumačiti na način da se mjere restrukturiranja ili likvidacije financijske institucije, kao što su to one koje se temelje na prijelaznim odredbama iz točke II. Zakona br. 44/2009, trebaju smatrati mjerama koje je donijelo upravno ili pravosudno tijelo u smislu tih članaka, jer navedene prijelazne odredbe proizvode učinke samo sudskim odlukama u kojima se u odnosu na kreditnu instituciju proglašava moratorij.

Drugo pitanje

- 43 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 32. Direktive 2001/24 tumačiti na način da onemogućava da nacionalni propis, kao što je to članak 98. Zakona br. 161/2002 o financijskim institucijama, kako je izmijenjen Zakonom br. 129/2008, kojim se zabranjuju ili obustavljaju svi sudski postupci protiv financijske institucije od stupanja na snagu moratorija, proizvodi učinke na privremene mjere kao što su one o kojima je riječ u glavnom postupku i koje je druga država članica donijela prije proglašenja tog moratorija.

Dopuštenost

- 44 F. Giraux ističe da je drugo pitanje nedopušteno, jer nije relevantno za rješavanje glavnog postupka, i da je hipotetsko. Tvrdi da se zabrana pokretanja sudskih postupaka protiv financijske institucije za koju je proglašen moratorij, u skladu s člankom 98. Zakona br. 161/2002 o financijskim institucijama, ne primjenjuje na postupke koji su pokrenuti, kao što je onaj u glavnom postupku, prije donošenja sudske odluke o proglašenju takvog moratorija. Nadalje, F. Giraux ističe da su odredbe tog članka, na koje se poziva LBI, stavljene izvan snage Zakonom br. 44/2009.
- 45 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, pitanja o tumačenju prava Unije koja uputi nacionalni sud unutar pravnog i činjeničnog okvira koji utvrđuje pod vlastitom odgovornošću i čiju točnost Sud nije dužan provjeravati, uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučivati o zahtjevu za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud samo ako je očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima da bi se mogao dati koristan odgovor na upućena pitanja (vidjeti presudu od 6. prosinca 2012., Odar, C-152/11, t. 24.).
- 46 Navedena pretpostavka relevantnosti ne može se oboriti samom okolnošću da jedna od stranaka u glavnom postupku osporava određene činjenice čiju točnost Sud ne provjerava, a o kojima ovisi definicija predmeta dotičnog postupka (presuda od 8. studenoga 2007., Amurta, C-379/05, Zb., str. I-9569., t. 65. i navedena sudska praksa).
- 47 Pitanje može li članak 98. Zakona br. 161/2002 o financijskim institucijama proizvesti učinke na privremene mjere donesene prije sudske odluke o proglašenju moratorija i koji učinak u tom pogledu može imati stavljanje izvan snage relevantnih odredbi navedenog članka, predstavlja upravo pitanje obuhvaćeno pravnim i činjeničnim okvirom, koji nije na Sudu da provjerava.
- 48 Stoga drugo postavljeno pitanje treba smatrati dopuštenim.

Meritum

- 49 Kako bi se odgovorilo na drugo prethodno pitanje, valja istaknuti da je Direktiva 2001/24, kao što osobito proizlazi iz njezine uvodne izjave 16., zasnovana na načelima jedinstva i univerzalnosti, i uspostavlja kao načelo međusobno priznanje mjera restrukturiranja i postupaka likvidacije kao i njihovih učinaka. U tu svrhu, članak 3. stavak 2. drugi i treći podstavak te članak 9. stavak 1. drugi podstavak te direktive podvrgavaju mjere restrukturiranja i postupke likvidacije pravu matične države članice i određuju da se takve mjere i postupci određuje prema zakonodavstvu te države članice i da njihovi učinci nastaju onda kada nastanu i u državi članici u kojoj je postupak pokrenut. Te odredbe također predviđaju da u načelu *lex concursus* uređuje mjere restrukturiranja i postupke likvidacije.
- 50 Što se tiče postupaka likvidacije, članak 10. stavak 2. točka (e) Direktive 2001/24 određuje da „postupci koje su pokrenuli pojedini vjerovnici” podliježu pravu matične države članice, no s izuzetkom učinaka na „postupke u tijeku”.

- 51 U tom pogledu članak 32. Direktive 2001/24 određuje da učinci mjera restrukturiranja ili postupka likvidacije na neki sudski postupak u tijeku u vezi s imovinom ili pravom kojeg je lišena kreditna institucija podliježu isključivo pravu države članice u kojoj je u tijeku neriješeni sudski postupak.
- 52 Stoga ta odredba predstavlja iznimku od općeg pravila u skladu s kojim učinci mjera restrukturiranja i likvidacije podliježu pravu matične države članice i mora je se usko tumačiti.
- 53 Doseg članka 32. Direktive 2001/24 pojašnjen je njezinom uvodnom izjavom 30. koja razlikuje „postupke u tijeku” i „pojedinačne zahtjeve izvršenj[a]”. U skladu s tom uvodnom izjavom, s jedne strane, učinci mjera restrukturiranja ili likvidacijskog postupka na „sudski postupak koji je u tijeku” uređeni su pravom države članice u kojoj je u tijeku sudski postupak, kao izuzeće od primjene *lex concursus*. S druge strane, učinci tih mjera i postupaka na „pojedinačne zahtjeve izvršenj[a]” koji proizlaze iz takvih postupaka uređeni su pravom matične države članice, u skladu s općim pravilom koje određuje ta direktiva.
- 54 Stoga u pogledu određivanja prava mjerodavnog za učinke mjera restrukturiranja ili postupka likvidacije valja razlikovati sudske postupke koji su u tijeku i pojedinačne zahtjeve izvršenja koji proizlaze iz takvih postupaka, pri čemu su potonje mjere, u skladu s općim pravilom uspostavljenim na temelju Direktive 2001/24, podvrgnute pravu matične države članice. Stoga, kao što je to istaknula Europska komisija u svojim pisanim očitovanjima, izraz „sudski postupak koji je u tijeku” obuhvaća samo postupke o meritumu.
- 55 Suprotno tumačenje Direktive 2001/24 moglo bi dovesti u pitanje koristan učinak načela univerzalnosti koje je uspostavljeno tom direktivom i kojim se mjere restrukturiranja i postupke likvidacije nastoji podvrgnuti postupku koji ima univerzalni učinak. Naime, budući da je sam cilj mjera i postupaka na koje se Direktiva 2001/24 odnosi privremena obustava pojedinačnih mjera izvršenja radi ponovne uspostave održivog rada dotičnih kreditnih institucija, svaka mjera izvršenja umanjila bi raspoloživost dobara koja podliježu upravljanju i dovela u opasnost načelo univerzalnosti.
- 56 Što se tiče privremenih mjera o kojima je riječ u glavnom postupku, nesporno je da ove mjere, čiji je učinak lišavanje kreditne institucije slobodnog raspolaganja dijelom imovine dok se meritorno ne riješi spor s jednim od njezinih vjerovnika, predstavljaju pojedinačne mjere izvršenja. Iz toga proizlazi da takve privremene mjere nisu obuhvaćene člankom 32. Direktive 2001/24, nego su uređene islandskim pravom kao *lex concursus*.
- 57 Ovaj zaključak ne dovodi u pitanje okolnost da su ove mjere bile donesene prije nego što je za LBI proglašen moratorij o kojemu je riječ u glavnom postupku. Naime, kao što proizlazi iz samog teksta odredaba članka 3. stavka 2. drugog i trećeg podstavka i članka 9. stavka 1. drugog podstavka Direktive 2001/24, *lex concursus* uređuje i vremenske učinke mjera restrukturiranja i postupaka insolventnosti. Članak 32. te direktive ne može predstavljati prepreku retroaktivnom učinku tih mjera i postupaka.
- 58 Stoga na drugo prethodno pitanje valja odgovoriti tako da članak 32. Direktive 2001/24 treba tumačiti na način da ne onemogućava da nacionalni propis, kao što je to članak 98. Zakona br. 161/2002 o financijskim institucijama, kako je izmijenjen Zakonom br. 129/2008, a kojim se zabranjuju ili obustavljaju svi sudski postupci protiv financijske institucije od stupanja na snagu moratorija, proizvodi učinke na privremene mjere, kao što su one o kojima je riječ u glavnom postupku i koje je donijela druga država članica prije proglašenja tog moratorija.

Troškovi

- 59 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (peto vijeće) odlučuje:

1. Članke 3. i 9. Direktive 2001/24/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. travnja 2001. o restrukturiranju i likvidaciji kreditnih institucija treba tumačiti na način da se mjere restrukturiranja ili likvidacije financijske institucije, kao što su to one koje se temelje na prijelaznim odredbama iz točke II. Zakona br. 44/2009 od 15. travnja 2009., trebaju smatrati mjerama koje je donijelo upravno ili pravosudno tijelo u smislu tih članaka Direktive 2001/24 jer navedene prijelazne odredbe proizvode učinke samo sudskim odlukama kojima se u odnosu na kreditnu instituciju proglašava moratorij.
2. Članak 32. Direktive 2001/24 treba tumačiti na način da ne onemogućava da nacionalni propis, kao što je to članak 98. Zakona br. 161/2002 o financijskim institucijama od 20. prosinca 2002., kako je izmijenjen Zakonom br. 129/2008 od 13. studenoga 2008., kojim se zabranjuju ili obustavljaju svi sudski postupci protiv financijske institucije od stupanja na snagu moratorija, proizvodi učinke na privremene mjere kao što su one o kojima je riječ u glavnom postupku i koje je druga država članica donijela prije proglašenja tog moratorija.

Potpisi